

Adalet

Alm. Justiz (f), Gerechtigkeit (f), Fr. Justice (f.), İng. Justice.

Bir amirin, bir hakimin; memleketi idare için konulan kanun, kaide ve çizilen hudud içinde hareket etmesi. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme ve yerine getirmede doğruluk. Adalet anlayışı, çeşitli dünya görüşlerine göre değiştiği için, hakkındaki tarifler de çok değişiktir.

Adaletin dinimizdeki tarifi, kendi mülkünde olanı kullanmak demektir. Alemlerin bütünü, insanlar, melekler, cinler, bitkiler, cansız varlıklar, gökler, yıldızlar, madde ve mana alemlerinin hepsi, Allahü tealanın aciz, muhtaç mahlukları ve mülküdür. Bunların hepsinin sahibi O'dur. Allahü tealanın işleri içinde adalete uymayan bir şey olmaz.

Allahü teala, her memlekette, bulunan kulları için adaleti fazlasıyla yapmıştır. Akıl ve baliğ olmadan ölen Müslüman olmayanların çocuklarını Cehennem'e sokmayacaktır. Akıl ve baliğ, yani evlenecek çağa geldikten sonra İslamı duymadan ölenlere de azab yapılmayacaktır. Bu kişiler, İslam dinini işittikten sonra merak etmez, öğrenmez, inat edip inanmaz ise, o zaman ceza göreceklerdir. Allahü tealanın bütün insanlara peygamber gönderip doğru yola davet etmesi adalettir. Bazı insanları İslam memleketinde yaratması ihsandır.

Adalet ile ilgili bazı hadis-i şerifler şunlardır:

Adil hükümdarın bir günü (bir gün adaletle hükmetmesi) bir adamın kendi kendine altmış sene (nafile) ibadet etmesinden daha hayırlıdır.

Üç kimsenin duası reddedilmez. Bunlardan biri de adil devlet adamıdır.

Çocuklarınız arasında adaleti gözetin.

Adalet güzeldir, amirlerde olursa daha güzeldir.

Sosyal adalet: Herkesin çalışması, bilgi ve kabiliyeti,

gördüğü işi nisbetinde ve derecesinde hakkını alması; hiç kimsenin ezilip sömürülmemesi. Sosyal adalet, en küçük bir iş görene de, hayat hakkı tanımaktır. Çalışan herkesin asgari bir geçim şartına erişmesi, sosyal adaletin ilk şartıdır. Sosyal adaleti gerçekleştirmeye çalışan devlete “Sosyal devlet” denir. Fakat sosyal devlet ile Sosyalist devlet birbirinden tamamen farklıdır.

Sosyal adalet, sosyal eşitlik demek değildir. Herkesin aynı gelire sahip olması adalet değil, adaletsizlik olur. Bir sınıfta, çalışan-çalışmayan, bilen-bilmeyen bütün öğrencilerin sınıf geçmesi sosyal adalet değildir. Mutlak eşitlik, ne tabiatta, ne toplulukta, hiçbir yerde yoktur.

Hukukta eşitlik, aynı durum ve şartlar içinde bulunan herkesin aynı muameleye tabi tutulması manasındadır. Sosyal bakımdan, hele iktisadi yönden tam bir eşitlik aramak ve istemek, hem gereksiz, hem imkansızdır. Çünkü adalet kavramı ile bağdaştırılamaz. Çalışmak ve kazanmak imkanını herkese aynı şekilde vermek ve mevcudu kelle hesabıyla paylaşdırmak değildir. Herkesin çalışmasının karşılığını görmesi hakkını elde edebilmesidir.

Sosyal adalet, milli gelirin en uygun şekilde taksimini sağlar. İstismarı, sömürücülüğü ortadan kaldırır. Sermayenin çok küçük ve belirli bir zümre elinde toplanmasını önler. Herkese kendi ölçüsünde hayat hakkı verir. Sınıf ve zümreler arasında düşmanlık bulunmayan bir topluluk meydana getirir. Böyle bir toplulukta vatandaşlar, hal ve istikbal bakımından kendilerini emniyette hissederler.

Sosyal adaleti en iyi, en verimli olarak sağlayan din İslam dinidir. İslamiyet, her çalışan insana hakkını verir. Herkesin mülkünü korur. Özel teşebbüse, herkesin dilediği işi yapmasına geniş yer verir. Alın teri ile kazanılan bir kazanca kimseyi karıştırmaz. Kimse kimsenin malına-mülküne el uzatmaz, gasb etmez. Hatta başkasının malını -mülkünü muhafaza etmeği emir eder. Zenginlerin, fakirlere verdiği zekat, öşür, sadakalar hep sosyal yardım olup, ekonomik felaketleri önlemek için emir

olunmuş, ilahi tedbirlerdir.